

SHFRYTËZIMI PËR PUNË / TRAFIKIMI I QENIEVE NJERËZORE / SKLLAVËRIA NË DITËT E SOTME

Trafikimi i qenieve njerëzore merr shumë forma, përfshin një sërë fushash të ndryshme dhe prek shumë shtresa të shoqërisë. Ai përbën një cenim serioz të të drejtave themelore të njeriut dhe dinjitetit njerëzor dhe përbën një vepër penale komplekse të bazuar te shfrytëzimi. Shfrytëzimi për punë, i pranishëm në të gjitha shoqëritë moderne, është një nga manifestimet e trafikimit të qenieve njerëzore.

Në luftën kundër trafikimit të qenieve njerëzore, inspektorët e punës identifikojnë edhe treguesit e punës së detyruar dhe shfrytëzimit për punë gjatë procedurave të tyre të inspektimit.

Shfrytëzimi për punë është shkelje e të drejtave themelore të punëtorit (p.sh. një punëdhënës nuk paguan të gjithë pagën ose një pjesë të pagës për disa muaj, nuk paguan pushimet, nuk paguan kontributet e detyrueshme të sigurimeve shëndetësore dhe pensionit, kryen shkelje të dispozitave të orarit të punës etj.), siç përcaktohet në Nenin 196 KZ-1. Shkelja e të drejtave themelore të punës mund të jetë vetëm një nga treguesit e trafikimit për qëllime të punës së detyruar.

KUADRI LEGJISLATIV

Në Slloveni, vepra penale e trafikimit të qenieve njerëzore është e përcaktuar me Kodin Penal. Neni 113 i Kodit Penal (UL RS, Nr. 50/12 [teksti zyrtar i konsoliduar], 6/16 [korrigjim], 54/15, 38/16, 27/17, 23/20, 91/20, 95/21 dhe 186 /21, këtu e tutje: KZ-1).

Vepra penale e trafikimit të qenieve njerëzore përkufizohet si një grup prej tre elementësh. Prandaj, kushdo që është i ekspozuar ndaj (të paktën) një vepre dhe kundër të cilit është përdorur (të paktën) një nga mjetet për (të paktën) një nga qëllimet e shfrytëzimit, mund të konsiderohet viktimë e trafikimit të qenieve njerëzore.

Legjislacioni slloven përmban gjithashtu një numër të madh rregulloresh dhe ligjesh të tjera që lidhen në mënyrë të drejtpërdrejtë ose të tërthortë me luftën kundër trafikimit të qenieve njerëzore dhe mbrojtjen dhe ofrimin e ndihmës për viktimat. Ato përfshijnë Ligjin që ratifikon Konventën e Këshillit të Evropës mbi Veprimin kundër Trafikimit të Qenieve Njerëzore (UL RS – Traktatet Ndërkombëtare, Nr. 14/09), Aktin e Procedurës Penale (UL RS, Nr. 176/21 [teksti zyrtar i konsoliduar], në vijim: ZKP), Shërbimi i Prokurorisë së Shtetit (UL RS, Nr. 58/11, 21/12 [ZDU 1F], 47/12, 15/13 [ZODPol], 47/13 [ZDU 1G], 48/13 [ZSKZDČEU 1], 19/15, 23/17 [ZSSve], 36/19, 139/20 dhe 54/21), Ligji për Kompensimin e Viktimave të Krimit (UL RS, Nos 101/05, 114/06 [ZUE]) dhe 86/10), Ligji për të Huajt (UL RS, Nr. 91/21 [teksti zyrtar i konsoliduar] dhe 95/21 [korrigjim], këtu e tutje: ZTuj 2), Ligji për Punësimin, Vetëpunësimin dhe Punën e të Huajve (UL RS, Nr. 91/21 [teksti zyrtar i konsoliduar], këtu e tutje: ZZSDT), Ligjin e Regjistrimit të Vendbanimit (UL RS, Nr. 52/16, 36/21 dhe 3/22 [ZDeb]), Ligjin e Kujdesit Shëndetësor dhe Sigurimeve Shëndetësore (UL RS, Nr. 72/06 [teksti zyrtar i konsoliduar], 114/06 [ZUTPG], 91/07, 76/08, 62/10 [ZUPJS], 87/11, 40/12 [ZUIF], 21/13 [ZUTD-A], 91/13, 99/13 [ZUPJS-C], 99/13 [ZSVarPre-C], 111/13 [ZMEPIZ-1], 95/14 [ZUIF-C], 47/15 [ZZSDT], 61/17 [ZUPŠ], 64/17 [ZZDej-K], 36/19, 189/20 [ZFRO], 51/21, 159/21, 196/21 [ZDOsk] dhe 15/22), Ligji i Përgjegjësisë së Personave Juridike për Vepra Penale, UDHËZIME PËR INSPEKTORËT E PUNËS (UL RS , Nr. 98/04 [teksti zyrtar i konsoliduar], 65/08 dhe 57/12), Ligji i Marrëdhënieve të Punësimit (UL RS, Nos 21/13, 78/13 [korrigjim], 47/15 [ZZSDT], 33/16 [PZ-F], 52/16, 15/17 [Vendimi i Gjykatës], 22/19 [ZPosS], 81/19, 203/20 [ZIUPOPdVE], 119/21 [ZČmIS-A], 202/21 [Vendimi i Gjykatës Kushtetuese] dhe 15/22, këtu e

tutje: ZDR-1), Ligji për Mbrojtjen Kundër Diskriminimit (UL RS, Nr. 33/16 dhe 21/18 [ZNOrg]), Ligjin e Ofrimit Transnacional të Shërbimeve (UL RS, Nr. 10/17 dhe 119/21, këtu e tutje: ZÇMIS) dhe të tjerë.

Legjislacioni ndërkombëtar

Dokumentet juridike ndërkombëtare që përcaktojnë trafikimin e qenieve njerëzore janë Konventa e Kombeve të Bashkuara kundër Krimit të Organizuar Transnacional dhe Protokollit për Parandalimin, Shtypjen dhe Ndëshkrimin e Trafikimit të Personave, Veçanërisht Grave dhe Fëmijëve (Protokollit i Palermos), Konventa e Këshillit të Evropës mbi Veprimin kundër Trafikimit të Qenieve Njerëzore, Direktiva 2011/36/EU, Konventa Nr. 29 e ONP-së për Punën e Detyruar ose të Detyrueshme dhe Konventa e ONP-së Nr. 105 për Heqjen e Punës së Detyruar.

Sipas Nenit 4 të Konventës së Këshillit të Evropës mbi Veprimin kundër Trafikimit të Qenieve Njerëzore (2005), trafikimi i qenieve njerëzore do të nënkuptojë “rekrutimin, transportimin, transferimin, transportin ose pranimin e personave, përmes kërcënimit ose përdorimit të forcës ose formave të tjera të detyrimit, të rrëmbimit, të mashtrimit, të abuzimit me pushtetin ose të një pozicioni vulnerabiliteti ose të dhënies apo të marrjes së pagesave ose përfitimeve për të arritur miratimin e një personi që ka kontroll mbi një person tjetër, për qëllimin e shfrytëzimit”. Shfrytëzimi përfshin minimalisht shfrytëzimin e të tjerëve ose forma të tjera të shfrytëzimit seksual, punën ose shërbimet e detyruara, skllavërinë apo praktikën e ngjashme me skllavërinë, shërbimin shtëpiak ose heqjen e organeve.

Kështu, Konventa e përcakton trafikimin e qenieve njerëzore si një kombinim të tre elementëve:

Veprimi Kjo është ajo që ka bërë autori, pra rekrutimin, transportimin, transferimin, strehimin ose pritjen e personave.

Mjeti (përdorimi): Si bëhet kjo, p.sh. përmes kërcënimit ose përdorimit të forcës ose formave të tjera të detyrimit, të rrëmbimit, mashtrimit, të abuzimit me pushtetin ose të një pozicioni vulnerabel ose të dhënies apo marrjes së pagesave apo përfitimeve për të arritur miratimin e një personi që të ketë kontroll mbi një person tjetër.

Qëllimi: Pse është bërë kjo, pra për qëllimin e shfrytëzimit të të tjerëve për prostituim ose forma të tjera të shfrytëzimit seksual, punës ose shërbimeve të detyruara, skllavërisë apo praktikave të ngjashme me skllavërinë, shërbimit shtëpiak ose heqjes së organeve.

Përkufizimi i trafikimit të qenieve njerëzore është përcaktuar edhe në Direktivën 2011/36/EU, e cila parashikon:

1. Shtetet Anëtare do të marrin masat e nevojshme për t'u siguruar që veprat e qëllimshme të mëposhtme janë të dënueshme: rekrutimi, transportimi, transferimi, strehimi ose pranimi i personave, duke përfshirë shkëmbimin ose transferimin e kontrollit mbi ato persona, përmes kërcënimit ose përdorimit të forcës ose formave të tjera të detyrimit, të rrëmbimit, mashtrimit, të abuzimit me pushtetin ose të një pozicioni vulnerabiliteti ose të dhënies apo marrjes së pagesave apo përfitimeve për të arritur miratimin e një personi që të ketë kontroll mbi një person tjetër, për qëllimin e shfrytëzimit.
2. Një pozicioni vulnerabiliteti nënkupton një situatë në të cilën personi në fjalë nuk ka alternativë reale ose të pranueshme përveçse t'i nënshtrohet abuzimit të përfshirë.

3. Shfrytëzimi përfshin minimalisht shfrytëzimin e të tjerëve ose forma të tjera të shfrytëzimit seksual, punën ose shërbimet e detyruara, duke përfshirë lypjen, skllavërinë apo praktikat e ngjashme me skllavërinë, shërbimin shtëpiak ose shfrytëzimin për aktivitete kriminale, ose heqjen e organeve.

4. Dhënia e pëlqimit nga një viktimë e trafikimit të qenieve njerëzore për shfrytëzimin, qoftë i nënkuptuar apo aktual, do të jetë i parëndësishëm kur është përdorur ndonjë nga mjetet e përcaktuara në paragrafin 1.

5. Kur sjellja e referuar në paragrafin 1 përfshin një fëmijë, ajo do të jetë një vepër e dënueshme e trafikimit të qenieve njerëzore edhe nëse nuk është përdorur asnjë nga mjetet e përcaktuara në paragrafin 1.

6. Për qëllimin e kësaj direktive, “fëmijë” do të nënkuptojë çdo person nën 18 vjeç.

SHTYTËSIT E TRAFIKIMIT TË QENIEVE NJERËZORE

Në jetën reale, një individ mund të gënjehet dhe të mashtrohet shpejt për të pranuar kushte pune që më pas rezultojnë të jenë të ndryshme dhe më të këqija nga ato të premtuara. Kjo do të thotë se ai nuk ka zgjedhur vullnetarisht ta bëjë këtë punë, pasi nuk ka qenë realisht në dijeni të rrethanave reale të punës. Kur një punëtor dëshiron të largohet nga puna, ai nuk mund ta bëjë këtë sepse nëse nuk punon, është i ekspozuar ndaj kërcënimeve ose ndëshkimeve, konfiskimeve dhe pasojave të tjera negative. Shtrëngimi nuk është vetëm kërcënim fizik apo dhunë fizike, por edhe kërcënim se punëtori nuk do të marrë pagën që ka fituar etj. Si rezultat i këtyre situatave, ai ndihet i rrezikuar dhe vazhdon në një marrëdhënie pune në të cilën shfrytëzohet nga punëdhënësi dhe të cilën ai nuk do ta vazhdonte në rrethana normale. Shkaqet e trafikimit të qenieve njerëzore janë të shumta dhe të ndryshme, por janë të lidhura me fenomene, ngjarje dhe rrethana të ndryshme shoqërore që ndikojnë në jetën e komunitetit. Pabarazitë ekonomike dhe sociale janë thelbësore këtu, si në vendet e origjinës ashtu edhe në vendet e destinacionit.

PSE VIKTIMAT NUK E RAPORTOJNË SHFRYTËZIMIN

Një arsye e rëndësishme pse viktimat nuk i raportojnë krime të tilla është varësia e tyre financiare nga shfrytëzuesit. Në këmbim të shfrytëzimit (punë e detyruar, shfrytëzim për punë etj.), viktimat marrin një pjesë të shpërblimit për shlyerjen e borxhit, kostot etj. – megjithatë, me kusht që të pranojnë disa rregulla të brendshme. Ky shpërblim është ende më i lartë se të ardhurat e viktimës në vendin e origjinës; prandaj, viktimat shpesh as nuk e identifikojnë veten si viktimat e trafikimit të qenieve njerëzore në procedurat e identifikimit dhe zakonisht nuk duan të marrin pjesë në procedurat policore.

Një tjetër taktikë kontrolli e shpeshtë e trafikantëve është t’u ofrojnë viktimave të mundshme punë jashtë vendit, duke përfshirë transportin falas ose një hua nga punëdhënësi. Kur viktimat arrijnë në destinacionin e tyre, ata zbulojnë se puna nuk ekziston siç reklamohet ose është e ndryshme nga puna e paraqitur. Prandaj ata mbeten në grackë dhe përpiqen të shlyejnë borxhin e tyre përmes punës.

SEKTORËT E EKONOMISË KU MUND TË NDODHET PUNA E DETYRUAR APO SHFRYTËZIM PËR PUNË

Puna e detyruar shpesh ndodh në industritë që punësojnë një numër të madh punëtorësh të huaj të pakualifikuar dhe me pagë relativisht të ulët, duke përfshirë, ndër shumë të tjera, ndërtimin, kateringun, bujqësinë, transportin, logjistikën, pylltarinë dhe industrinë ushqimore. Është veçanërisht

e zakonshme në sektorët ku punëdhënësit, në një masë të madhe, angazhojnë nënkontraktorë slllovenë ose të huaj dhe kanë një mbikëqyrje të dobët të kushteve të punës të këtyre punëtorëve. Prandaj mund të ekzistojë rreziku që një kompani individuale të jetë e lidhur me trafikimin për qëllime të punës së detyruar. Punëtorët më së shpeshti rekrutohen në bazë të reklamave të rekrutimit dhe arsimit, qoftë në gazeta apo në internet. Ofertat e biznesit nga persona të njohur apo të panjohur tërheqin edhe punëkërkuessit. Një rol në rritje luajnë ndërmjetësit e burimeve njerëzore, të cilët nuk janë të autorizuar për të kryer aktivitete të tilla ose nuk janë regjistruar në regjistrin e punëdhënësve të huaj.

TREGUESIT E PUNËS SË DETYRUAR APO SHFRYTËZIMIT PËR PUNË

Puna e detyruar përkufizohet në Konventën Nr. 29 për Punën e Detyrueshme ose të Detyruar dhe Konventën Nr. 105 për Heqjen e Punës së Detyruar.

Neni 2 i Konventës Nr. 29 për Punën e Detyrueshme ose të Detyruar përcakton se **termi “punë e detyruar ose e detyrueshme” do të nënkuptojë të gjitha punët ose shërbimet që merren nga një person nën kërcënimin e një dënimi dhe për të cilin personi në fjalë nuk është ofruar vullnetarisht.**

Kjo do të thotë se puna e detyruar kërkon dy kushte: të jetë punë ose shërbim që i jepet dikujt nën kërcënimin e ndëshkimit dhe kryhet në mënyrë të pavullnetshme (Konventa Nr. 29 për Punën e Detyruar ose të Detyrueshme).

Organet mbikëqyrëse të ONP-së i kanë shpjeguar dy kushtet në mënyrë të tillë që kërcënimin me ndëshkim mund të marrë edhe forma të tjera, si: **sanksione fizike, sanksione financiare, sanksione psikologjike dhe humbje të të drejtave ose privilegjeve.**

Ka edhe **sanksione emocionale**, si: kërcënime të ndryshme psikologjike dhe kërcënime se do të thirret policia, që ndodh kur statusi i një personi është i paligjshëm.

Ekzistojnë gjithashtu **sanksione financiare** në formën e varësisë nga borxhi: mospagimi i pagave, kërcënimet për humbjen e punës nëse një person refuzon të punojë jashtë orarit dhe detyrimi me konfiskimin e dokumenteve dhe frikësimi i viktimës.

Sipas Komitetit Mbikëqyrës të ONP-së, kushti i vullnetarizmit nuk plotësohet nëse punëtori e pranon punën për shkak se është gënjyer ose mashtruar, ose nëse nuk mund ta tërheqë pëlqimin për të punuar për arsye të ndryshme (ONP, 2005).

Më poshtë jepen karakteristika tipike për njerëzit që janë trafikuar për qëllime të shfrytëzimit për punë:

- jetojnë në grupe në të njëjtin vend ku punojnë, rrallë (ose asnjëherë nuk) largohen nga ai vend;
- jetojnë në kushte të këqija dhe të papërshtatshme banimi (ndërtesa bujqësore dhe industriale);
- nuk janë të veshur mirë dhe nuk punojnë me pajisje mbrojtëse të përshtatshme;
- kanë mungesë ushqimi (ushqimi ditor nuk ofrohet);
- nuk kanë akses në të ardhurat e tyre;

- nuk kanë kontratë pune dhe nuk janë të regjistruar për sigurimet shoqërore;
- punojnë me orare të gjata;
- janë të varur nga punëdhënësi dhe nuk kanë transport, akomodim etj.;
- kurrë nuk largohen nga vendi i tyre i punës pa qenë i pranishëm punëdhënësi;
- liria e tyre e lëvizjes është e kufizuar;
- mbahen në vendin e punës me masa sigurie;
- u nënshtrohen gjobave, kërcënimeve se do të denoncohen dhe do t'u hiqet paga etj., si dhe fyerjeve, abuzimeve, kërcënimeve dhe dhunës për moszbatim të rregullave;
- u mungojnë kualifikimet për punën që bëjnë (punëtorë të pakualifikuar).

Në rastet e trafikimit të qenieve njerëzore për punë të detyruar të të rriturve, këta tregues, në kombinim me tregues të tjerë (VEPRIMET DHE MJETET), tregojnë se një person është viktimë e trafikimit të qenieve njerëzore ose e veprës penale të trafikimit të qenieve njerëzore sipas Nenit 113 KZ 1.

KËTA TREGUES JANË:

a) Kushtet e punës

- punëtori nuk ka arsimin dhe përvojën përkatëse për të kryer punën;
- punëdhënësi nuk ka kontratë pune në momentin e kryerjes së një inspektimi;
- punëdhënësi nuk paguan kontributet e sigurimeve shëndetësore dhe shoqërore;
- kontratat e punës janë në një gjuhë që punëtori nuk e kupton;
- punëtori nuk ka lejen e kërkuar të punës dhe për këtë arsye është i pambrojtur;
- punëtori nuk e di se ku jeton dhe punon në Slloveni;
- punëtorët raportojnë se transporti i ofruar nga punëdhënësi është mënyra e vetme për të ardhur dhe për t'u larguar nga puna;
- në momentin e mbërritjes në punë, punëtori ka nënshkruar një kontratë të re (përveç asaj që është ofruar fillimisht);
- ekziston dyshimi se dokumentacioni i punëtorit është i rremë.

b) Shpërblimi

- punëtorët paguhen më pak sesa është rënë dakord, nuk paguhen fare, ose marrin shpërblim që nuk përputhet me shpërblimin e shumicës së popullsisë për punë të ngjashme;
- punëtorit i kërkohet të punojë më tepër se orari i punës me kohë të plotë pa shpërblim të përshtatshëm;
- punëtori duhet të paguajë për shërbimin e punësimit ose transportit;
- punëtori detyrohet të punojë jashtë orarit (pa pagesë) dhe kërcënohet nëse nuk punon jashtë orarit;

- punëtori detyrohet të paguajë qira të tepërt për banimin, për ushqimin ose për veglat e tij të punës, ose këto shpenzime i zbriten nga paga;
- punëdhënësi i ka dhënë punëtorit një hua ose paradhënie që e pengon punëtorin të largohet nga punëdhënësi;
- të dhënat e pagesave të pagave tregojnë se pagat e të gjithë punëtorëve paguhen në të njëjtën llogari bankare;
- punëtori nuk e di sa paguhet;
- punëtori thotë se ka paguar për t'u punësuar;
- ka mospërputhje midis të dhënave të orëve të punës, listës së pagave dhe deklaratave bankare.

c) Pushimet dhe periudhat e pushimit

- koha e punës përcaktohet shumë mjegullt ose aspak;
- punëtori duhet të jetë i disponueshëm 24 orë në ditë, shtatë ditë në javë për të kryer punën;
- punëtori kryen punë në orare të pazakonta;
- punëtorit nuk i lejohet të bëjë pushim, një ditë pushimi nga puna, kohë e lirë ose pushime vjetore;
- punëtorit nuk i jepen të drejtat e punësimit (leje me pagesë);
- lista zyrtare e orarit të punës shfaqet në vendin e punës, por ka një listë tjetër në një dhomë ose zonë tjetër (p.sh. mbahen dy palë regjistra);
- punëtori raporton se nuk ka pushime ose ditë pushimi nga puna;
- punëtori raporton se punon me orare tepër të gjata.

d) Shëndeti dhe siguria në punë

- punëtori kërkohet të kryejë punë dhe punë të rrezikshme pa mbrojtje të përshtatshme sigurie, ose kushtet e punës janë nënstandarde;
- punëtori punon në një mjedis pune jo të shëndetshëm, me ndriçim të keq, ajrosje dhe ngrohje të keqe dhe akses jo të rregullt në ambientet sanitare;
- punëtorët shfaqin shenja abuzimi ose kequshqyerjeje dhe/ose shenja të tjera;
- punëtorët duken të rraskapitur;
- punëtori ose punëtorja duhet të punojë kur është sëmurë ose kur është në fazat e vona të shtatzënisë.

e) Kushtet e jetesës

- punëtori jeton në zonën ku ai kryen punën (p.sh. ka një krevat ose dyshek, një valixhe dhe/ose një numër të madh sendesh personale në një dhomë pune ose magazinë);

- punëtori e kryen punën në vendbanimin privat të punëdhënësit;
- punëtori detyrohet të flejë në vendin e punës;
- punëtori qëndron në një mjedis që ofrohet nga punëdhënësi dhe nuk është i përshtatshëm për strehim (ka shumë persona/punëtorë në dhoma, kushte të papërshtatshme higjienike, kushte të këqija sanitare);
- punëtori jeton me punëdhënësin e tij;
- kushtet e jetesës janë nënstandarde në fermë ose në vende të tjera ku punëtorëve u ofrohet akomodim afër vendit të punës.

f) Tjetër

- punëtori detyrohet të kryejë punë të paautorizuar dhe poshtëruese;
- punëtori duhet t'i dorëzojë punëdhënësit dokumentet e punës (p.sh. "lejen e punës") ose dokumentacion tjetër (pasaportë, kartë identiteti);
- kur kërkohet dokumenti i identitetit të punëtorit, ai mbahet nga punëdhënësi ose i paraqitet inspektorit nga punëdhënësi;
- punëtori dhe familja e tij kanë pësuar dhunë fizike dhe/ose psikologjike (punëtori ka mavijosje ose prerje, familja e tij është kërcënuar me punë të detyruar);
- punëtori ka lëndime të dukshme (mavijosje, prerje, djegie me cigare etj.);
- punëtori raporton kërcënime ndaj tij ose anëtarëve të familjes (kërcënim për dhunë ose për denoncim te autoritetet shtetërore, policia etj.);
- punëtori nuk e dinte se ku do të punonte përpara se të mbërrinte në vendin e destinacionit;
- punëtori ka status ligjor të parregullt (p.sh. emigrant);
- punëtori i përket një grupi që diskriminohet ose nuk ka të njëjtat të drejta në shoqëri (p.sh. komuniteti rom);
- punëtori nuk e flet gjuhën vendase;
- punëtori heziton të flasë për bindjet e tij fetare ose kulturore;
- ka shenja të dukshme që punëtori nuk lejohet të largohet lirisht nga vendi i punës (tela me gjemba, shkopinj, roje të armatosura ose kufizime të tjera të ngjashme);
- punëtori nuk e di se në cilin vend punon ose nuk e di fare se ku është duke punuar;
- punëtori nuk ka akses në mjete komunikimi (telefon, email, internet etj.);
- punëdhënësi vepron në mënyrë të dhunshme;
- punëdhënësi monitoron kontaktet e punëtorit me të tjerët, ose këmbëngul që t'u përgjigjet ai pyetjeve në emër të punëtorëve;
- punëdhënësi e ndalon inspektorin të intervistojë punëtorët;
- punëdhënësi u përgjigjet të gjitha pyetjeve në emër të punëtorëve;

- punonjësi/punëtori i kompanisë nuk u përgjigjet pyetjeve dhe i thotë inspektorit të pyesë punëdhënësin.

Është e vështirë për punëtorët e huaj t'u besojnë autoriteteve kombëtare dhe akoma më e vështirë të raportojnë parregullsitë. Ata shpesh nuk e kuptojnë se janë viktimat e trafikimit dhe nuk duan të flasin, veçanërisht në prani të punëdhënësit të tyre. Ata kanë frikë se do të dëgjohen nga punëdhënësi ose nga punëtorët e tjerë. Gjatë procedurave të inspektimit, është e rëndësishme të intervistohen punëtorët që janë të pranishëm dhe të pyeten të paktën për shpërblimin e tyre (pagat, pagesat etj.), orarin e punës dhe kushtet e jetesës.

Kur një punëdhënës bashkëpunon gjatë një procedure inspektimi dhe paraqet dokumente që janë zyrtarisht të vlefshme me ligj, kjo nuk do të thotë domosdoshmërisht se ata nuk po i shfrytëzojnë punëtorët e tyre në mënyra të ndryshme.

Punëtorët duhet të informohen për të drejtat e tyre, të pajisen me informacion se si mund të kontaktojnë me inspektoratin e punës (numri i telefonit, adresa e emailit) dhe të informohen për opsionet për të kërkuar ndihmë (fletëpalosje, karta). Nëse nuk tërheq shumë vëmendje, inspektori mund të bëjë një fotografi, për shembull, të kushteve të jetesës së viktimës. Është gjithashtu e rëndësishme që një inspektor të mos e përdorë punëdhënësin si përkthyes (ku është e mundur, duhet të përdoret një përkthyes zyrtar).

Nëse një inspektor vlerëson, gjatë inspektimit, se në dritën e fakteve dhe rrethanave të vërtetuara, ekziston dyshimi për punë të detyruar ose shfrytëzim për punë në lidhje me trafikimin e qenieve njerëzore:

- ai informon pikën e kontaktit të Inspektoratit të Punës, që më pas njofton pikën e kontaktit në polici dhe në raste urgjente qendrën operativo-komunikuese në numrin e telefonit 113; dhe
- në rast të konstatimit të një fëmije ose të mituri që kryen punë në kundërshtim me rregulloret, njofton menjëherë qendrën e shërbimeve sociale dhe pikën e kontaktit të Inspektoratit të Punës, që më pas vepron në juridiksionin e tij.

NDIHMA PËR VIKTIMAT E TRAFIKIMIT TË QENIEVE NJERËZORE

Kujdesi për viktimat e trafikimit të qenieve njerëzore ofrohet nga programet e krizës dhe strehimit të sigurt, si dhe nga programet e integritimit dhe ri-integritimit. Këto programe ofrohen nga organizata joqeveritare në bazë të thirrjeve për aplikime.

Kujdesi për viktimat e trafikimit është përgjegjësi e Ministrisë së Brendshme dhe Ministrisë së Punës, Familjes, Çështjeve Sociale dhe Shanseve të Barabarta, në bashkëpunim me organizatat joqeveritare dhe humanitare që ofrojnë aktualisht kujdesin. Viktimat fillimisht vendosen në një program strehimi për raste krize dhe më pas (mund) të vazhdojnë në një program strehimi të sigurt. Akomodimi për raste krize ofrohet nga një organizatë joqeveritare ose humanitare e bashkëfinancuar nga Ministria e Punës, Familjes, Çështjeve Sociale dhe Shanseve të Barabarta. Pas vendosjes në akomodim, viktimat merr ndihmë dhe akomodim me anë të një deklaratë me shkrim, duke fituar kështu të drejtat dhe detyrimet që lidhen me zbatimin e programit. Akomodimi, ndihma dhe mbështetja nuk kushtëzohen nga gatishmëria e viktimës për të bashkëpunuar në procedurën paraprake ose penale. Gjatë

akomodimit për raste krize, viktimave u ofrohet më shumë ndihmë afatgjatë dhe akomodim në një vend të sigurt. Akomodimi në një vend të sigurt ofrohet nga një organizatë joqeveritare ose humanitare. Viktima merr ndihmë dhe akomodim me anë të një deklaratë me shkrim, duke fituar kështu të drejtat dhe detyrimet që lidhen me zbatimin e programit. Për viktimat që janë shtetas të vendeve të treta, kjo formë e strehimit afatgjatë në një vend të sigurt kushtëzohet me lejen e qëndrimit ose me lejen e përkohshme të qëndrimit. Pas periudhës 30-ditore të rikuperimit dhe reflektimit në një program akomodimi për raste krize, këto viktima vendosen në një program akomodimi në një vend të sigurt për periudhën e vlefshmërisë të lejes së tyre të qëndrimit. Viktimave të trafikimit të qenieve njerëzore mund t'u jepet një leje e përkohshme qëndrimi nëse janë të gatshëm të marrin pjesë si dëshmitarë në procedime penale dhe dëshmia e tyre është e rëndësishme, dhe nëse ekzistojnë rrethana personale që justifikojnë qëndrimin e tyre në Slloveni (ZTuj 2). Vendosja në program është vullnetare dhe mund të vazhdojë, për viktimat që janë shtetas të vendeve të treta, deri në përfundimin e procedimeve penale. Një afat i tillë nuk parashikohet në ligj për viktimat e tjera. Është zbatuar gjithashtu me sukses një projekt ri-integrimi, që synon qytetarët sllovenë që janë trafikuar jashtë vendit dhe qytetarët e vendeve të Bashkimit Evropian dhe shtetasit e vendeve të treta që janë konsideruar si viktimat e trafikimit në Slloveni gjatë procedimeve paraprake ose penale dhe që banojnë ligjërisht këtu. Ri-integrimi për viktimat është hapi i parë drejt një jetese të pavarur pa dhunë, shfrytëzim dhe shkelje të të drejtave të njeriut.

KONTAKTE TË RËNDËSISHME/kuadri institucional kombëtar

Ministria e Brendshme:

Policia

Nëse dyshoni për mundësinë e trafikimit të qenieve njerëzore për punë të detyruar ose nëse jeni në kontakt me viktimat të mundshme, informoni policinë në numrin e telefonit 113 ose numrin e telefonit konfidencial 080-1200, ose dërgoni një raportim elektronik anonim në adresën <https://e-uprava.gov.si/podrocja/drzavadruzba/kazniva-dejanja/prijava-trgovine-z-ljudmi.html>

Koordinatori Kombëtar Antitrafik

Štefanova ulica 2, 1501 Ljubljana
Tel: +386 1 428 56 47

Shërbimi për Parandalimin dhe Luftën Kundër Trafikimit të Qenieve Njerëzore

Štefanova ulica 2
1501 Ljubljana Tel: +386 1 428 57 56
Email: spbtl.mnz@gov.si

Specializirano.tozilstvo@dt-rs.si

Trg OF 13, 1000 Ljubljana
Tel: +386 1 434 19 35
Email: specializirano.tozilstvo@dt-rs.si

Inspektorati i Punës i Republikës së Sllovenisë

Štukljeva cesta 44, 1000 Ljubljana
Tel: +386 1 280 36 60
Email: gp.irsd@gov.si

Administrata Veterinare e Republikës së Sllovenisë:

Zyra e Përgjithshme Financiare

Šmartinska cesta 55

1000 Ljubljana Linja telefonike konfidenciale 080 11 22

Tel: +386 1 478 38 00

Email: prijave.fu@gov.si